

portal

Drets i estats: el retrocés europeu

Raül Romeva

Conseller d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors
i Transparència de la Generalitat de Catalunya

@raulromeva

L'auge dels totalitarismes i els populismes d'extrema dreta ha esdevingut, els darrers temps, un fenomen global del qual no se n'escapa ni tan sols la UE. La UE és un projecte construït sobre la base del respecte dels drets humans, i la seva promoció, dins i fora de les seves fronteres. Recordem, sinó, el contingut de l'Article 2 del Tractat de la UE: «La Unió es fonamenta en els valors del respecte de la dignitat humana, llibertat, democràcia, igualtat, estat de dret i respecte dels drets humans, inclosos els drets de les persones pertanyents a minories. Aquests valors són comuns als estats membres en una societat caracteritzada pel pluralisme, la no discriminació, la tolerància, la justícia, la solidaritat i la igualtat entre dones i homes».

Una llambregada a la realitat europea actual, tanmateix, posa de manifest que entre la retòrica jurídica i la pràctica governamental hi ha un enorme, i creixent, desfasament.

Són nombroses les denúncies relatives a restriccions a llibertats diverses –com per exemple d'expressió, de reunió i de manifestació–, o a

respostes violentes de part de forces i cossos policials contra persones i col·lectius que pacíficament defensen l'exercici d'aquestes llibertats. Així mateix, resulta altament preocupant la impunitat amb què aquestes mateixes estructures tracten determinades actituds, de caràcter violent, xenòfob, racista o directament feixista.

L'estat de dret es troba intrínsecament lligat amb el respecte dels drets fonamentals. El menysteniment d'aquests posa en risc la credibilitat d'aquell.

La vulneració de drets i llibertats està posant en risc la pròpia credibilitat del projecte europeu. I és que, si el problema és greu, en la mesura que proliferen vulneracions d'aquesta índole, encara ho és més quan les institucions europees es mostren silencioses o incapaces d'aturar-les.

Per això mateix és necessari recordar, com fa el Parlament Europeu en un informe recent, que ni la sobirania nacional ni la subsidiarietat poden justificar ni legitimar que un estat membre s'aparti de manera sistemàtica dels valors fonamentals de la UE, que en van inspirar la redac-

ció d'articles com l'esmentat més amunt.

No oblidem que tots els estats varen subscriure aquests principis de manera voluntària, i es van comprometre a respectar-los. Quan ignorar-los no comporta cap reacció per part de les institucions europees, la reacció dels qui pateixen aquestes vulneracions és fàcil d'imaginar: desafecció i pèrdua de confiança.

És hora, per tant, de reprendre els principis fundacionals de la UE, i de recuperar, sobretot, l'esperit que va permetre que gent amb sensibilitats ben diverses trobessin el punt d'acord necessari per bastir els fonaments d'una estructura avui més necessària que mai. És hora de reinventar la UE, per garantir l'exercici dels drets i les llibertats que li donen sentit. ■